

דף קי"א

המנסך ג' לוג יין בחוץ חייב
תנו רבנן, המנסך שלשה לוגים יין בחוץ חייב. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר, והוא שקדשם בכלי. ואמר רב אדא בר רב יצחק, מחלוקתם היא לעניין 'בירוצי המדות' שהוא מה שצף על שפת הכלי שמודדים בו. התנא קמא סובר שבירוצי המדות של הלח נתקדשו, ורבי אלעזר סובר שרק מה שבתוך הכלי התקדש, אבל בירוצי המדות לא התקדשו¹⁷⁴².

האם ק' נסכים בבמה קטנה במח' רבי וחכ' אם במת יחיד צ' נסכים
רבא בנו של רבה אמר, שהמחלוקת היא האם נסכים קרבו בבמה. ונחלקו במי שניסך בחוץ יין שלא התקדש בכלי שרת. התנא קמא סובר שנסכים קרבו בבמה קטנה, וכיון שבבמה קטנה לא היו כלי שרת הנסכים שקרבו בה לא קדשו בכלי שרת. ולכן המקריב בחוץ נסכים שלא התקדשו בכלי שרת חייב. ורבי אלעזר ברבי שמעון סובר שנסכים לא קרבו בבמה קטנה. והמנסך נסכים שלא קדשו בכלי שרת פטור¹⁷⁴³. ואומרת הגמרא, שמצינו תנאים שנחלקו בזה. ששנינו בברייתא, רבי אומר, במת יחיד אינה צריכה נסכים. וחכמים אומרים, במת יחיד טעונה נסכים.

"כי תבאו אל ארץ מושבכם"
הטעין נסכים בבמה גדולה
ותנאים אלו חולקים במחלוקת של תנאים אחרים. ששנינו בברייתא, רבי ישמעאל אומר, הכתוב בפרשת נסכים: "כִּי תָבֹאוּ אֶל אֶרֶץ מוֹשְׁבֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם" בא לחייב להביא נסכים בבמה גדולה, ללמדך שלא קרבו נסכים במדבר ומשבאו לארץ התחייבו בהם בבמת ציבור ולא בבמת יחיד. ומנין שהכתוב מדבר בבמה גדולה ולא בבמה קטנה? שנאמר: "אֶל אֶרֶץ מוֹשְׁבֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם" משמע שהכתוב מדבר בבמה הנוהגת לכולכם, במה גדולה. רבי עקיבא אומר, לא בא הכתוב אלא לחייב נסכים בבמה קטנה. ואין לומר שהכתוב בא להטעין נסכים בבמה

1742 והיא מחלוקת תנאים במסכת מנחות.

1743 יש מפרשים שבמה גדולה היא בשעת איסור הבמות ובמה קטנה בשעת היתר ופירוש רש"י עיקר ששניהם בשעת היתר הבמות אלא שבמה גדולה היא במת ציבור ובמה קטנה היא במת יחיד. ואע"ג שרבי ישמעאל אמר להטעינה נסכים לבמה גדולה ודורש מושבות לאחר ירושה וישיבה כמו שפירש רש"י. וכמו ששנינו בספרי ובקדושין (דף לו.) ואז נאסרו הבמות שבאו לשילה ומ"מ רבי ישמעאל מודה אף כשהותרו אחרי כן בנוב וגבעון שבמת ציבור טעונה נסכים. תוס'.

גדולה, שלומדים מהכתוב "אַל אֶרְךָ מוֹשְׁבֵיכֶם" שהכתוב מדבר בבמת יחיד הנמצאת בכל מושבות¹⁷⁴⁴.

א"ר ר"נ שנה כד' האומר שיריים מעכבים על שפיכת שיירי הדם בחוץ. אמר רבי יוחנן, שרבי נחמיה אומר שחייבים

שרבי נחמיה שנה את דבריו כדברי האומר ששיריים מעכבים, ואם לא שפך את שיירי הדם ליסוד הקרבן פסול, ולכן נחשבת לעבודה. שואלת הגמרא ממה ששנינו בברייתא, רבי נחמיה אומר, הקריב בחוץ את שיירי הדם חייב. אמר לו רבי עקיבא, והלא שיירי הדם הם שיירי מצוה, שאינם מעכבים את הכפרה. אמר לו רבי נחמיה איברים ופדרים יוכיחו, שהם שיירי מצוה, והמקריבם בחוץ חייב. אמר לו רבי עקיבא, הקטרת איברים ופדרים היא תחלת עבודה, אבל שפיכת השיריים אינה תחילת עבודה. ואם נאמר כדברי רבי יוחנן, רבי נחמיה היה יכול לומר לרבי עקיבא שגם שפיכת שיירי הדם מעכבת את הכפרה ולכן היא עבודה וחייבים כשעשאה בחוץ? ונשארה הגמרא בקושיה על דברי רבי יוחנן.

ועכשיו שר' אב"א א' מח' בשיריים הפנימים ההיא בשיריים החיצונים ואחרי שרב אדא בר אהבה אמר שהמחלוקת אם שפיכת הדם מעכבת היא דוקא בשיריים הפנימיים, בשיירי חטאות הפנימיות שכל מתנותיהן מעכבות. אבל שפיכת שיירי הדם של חטאות החיצונות אינה מעכבת לדברי הכל. אפשר לומר שרבי נחמיה אמר שחייבים על שפיכת השיריים בחוץ בשיריים הפנימים¹⁷⁴⁵. והברייתא מדברת בשופך בחוץ שיריים של חטאות החיצונות, שגם רבי נחמיה מודה שאינה מעכבת בפנים¹⁷⁴⁶. ומה שרבי נחמיה השיב, זה לדבריו של רבי עקיבא. שלשיטתי שפיכת השיריים מעכבת, ולדבריו שאתה אומר ששיריים הם שיירי מצוה, אפשר ללמוד מהקטרת איברים ופדרים שחייבים על שפיכת השיריים בחוץ¹⁷⁴⁷.

1744 רש"י פי' בקדושין שלד"ה קרבו בקרבן ציבור ואיני יודע מי הזקיקו לכך. ושמו משום מה ששנינו בסיפרי אמר אחד מתלמידי רבי ישמעאל בא הכתוב ללמוד על הנסכים שלא נתחייב יחיד על הנסכים אלא מביאתן לארץ. תוס'.

1745 לעיל בפ' ב"ש משמע שר' נחמיה מדבר בשיריים החיצונים ושם פירשתי. תוס'.

1746 והשיב לו איברים יוכיחו אע"ג שאינו חושש לטעם זה. מפני שכך הוא דרך התנאים. כמו שפי' בפרק התערובת (דף עז:). תוס'.

1747 לפי רש"י מסקנת הגמרא היא שלר' נחמיה שפיכת הדם של חטאות החיצונות מעכבת. התוס'

מלק או שחט עוף בפנים והעלה בחוץ או העשה הכל בחוץ

המולק את העוף בפנים והעלה בחוץ חייב, מלק בחוץ והעלה בחוץ פטור. פטור על המליקה שנתמעטה מדין שחיטת חוץ, ופטור על ההעלאה מפני שמליקה בחוץ היא נבילה ואינו ראוי להקרבה בפנים¹⁷⁴⁸. שחט בחוץ קרבן עוף, חייב על השחיטה ועל ההעלאה¹⁷⁴⁹. נמצא דרך הכשירו בפנים פטור בחוץ, דרך הכשירו מבחוץ פטור בפנים¹⁷⁵⁰. רבי שמעון אומר, כל שחייבים על העלאתו אם כל עבודתו נעשתה בחוץ. חייבים כשעבודתו הראשונה נעשתה בפנים והעלאו בחוץ, חוץ משוחט עוף בפנים והעלה בחוץ שפטור, ואם עשה את הכל בחוץ חייב אף על ההעלאה.

גמרא

הגמרא שואלת, מדוע כתבה המשנה 'נמצא דרך הכשירו בפנים פטור בחוץ וכו', הרי בשוחט ומעלה בחוץ לא שייך הכשר אלא חוב? עונה הגמרא, שיש לשנות במשנה נמצא דרך חיובו בפנים פטור בחוץ, דרך חיובו מבחוץ פטור בפנים.

מבררת הגמרא על איזה חלק מהמשנה חולק א"א לומר שר"ש חולק על דברי הת"ק במשנה רבי שמעון. אם חולק וסובר שכמו שהמולק עוף בפנים חייב על העלאה בחוץ, כך המולק עוף בחוץ חייב על העלאה בחוץ. היה לו לומר 'כל שחייבים עליו בפנים חייבים על כיוצא בו בחוץ?'. ואם נאמר שחולק ואומר שכמו שהמולק עוף בחוץ אינו חייב על העלאה בחוץ, כך המולק עוף בפנים אינו חייב על העלאה בחוץ. היה צריך לומר 'כל שאין חייבים עליו בחוץ, אין חייבים על כיוצא בו בפנים?'. ואם נאמר שרבי שמעון חולק על מה ששנינו בסיפא לגבי שחיטה, וסובר שכמו שהשוחט עוף בפנים אינו חייב על העלאה בחוץ, כך השוחט עוף בחוץ אינו חייב על העלאה בחוץ, היה לו לומר 'כל שאין

1748 אין להקשות שכל העולים בחוץ נפסלים ביציאתם וכל השוחט בחוץ הוא פסול וחייבים על העלאתו. מפני ששם התורה ריבתה אבל לענין שאר פסולים צריכים שיהיה מתקבל בפנים. רש"י.

1749 מהכתוב "או אשר ישחט" ואם העלה בחוץ חייב אף על ההעלאה מהכתוב "וְאֵלֶּה תֹאמַר" לערב פרשיות שכל שמתחייב על שחיטתו בחוץ אם חזר והעלה או הוא או אחר חייב. רש"י.

1750 בגמרא הק' על הסיפא דרך הכשירו בחוץ חיובו הוא שלעוף קדשים אין הכשר בחוץ בשחיטה. והיה צריך לומר דרך חיובו בחוץ פטור בפנים דרך חיובו בפנים פטור בחוץ. רש"י.

חייבים עליו בפנים אין חייבים על כיוצא בו בחוץ? ואם נאמר שרבי שמעון אמר לתנא קמא להיפך, שכמו שהשוחט עוף בחוץ חייב על העלאתו בחוץ, כך השוחט עוף בפנים חייב על העלאתו בחוץ. קשה הרי שנינו שרבי שמעון אמר חוץ מן השוחט בפנים והמעלה בחוץ. ומפורש שהוא מודה לת"ק שהשוחט עוף בחוץ אינו חייב על העלאתו בחוץ?

זעיר א' שר"ש חולק בשחיטת לילה אמר זעירי, שרבי שמעון חולק על התנא קמא בשחיטת בהמה בלילה. וצריכים

להוסיף במשנה, וכן השוחט בהמה בפנים בלילה ומעלה בחוץ פטור. מפני שבהמת קדשים שנשחטה בלילה פסולה ואפילו אם עלתה תרד¹⁷⁵¹. שחט בחוץ בלילה והעלה בחוץ חייב. מפני שבשחיטת חוץ אין הבדל בין לילה ליום. וחייב על השחיטה בחוץ מפני שהיא ראויה לבא אל פתח אהל מועד למחר, ובהעלאה חייב מהכתוב "וַיֵּלֶךְ תְּאֵמָר"¹⁷⁵². רבי שמעון אומר, כל שחייבים עליו משום העלאה בחוץ כאשר עבודתו הראשונה היתה בחוץ. חייבים על כיוצא בו בפנים והעלה בחוץ, כאשר העבודה הראשונה היתה בפנים והעלה אותו בחוץ. והשוחט בהמה בלילה בפנים והעלה בחוץ חייב¹⁷⁵³. חוץ מן השוחט עוף בפנים והעלה בחוץ. שגם בפנים אם עלה ירד, מפני ששחיטת עוף בפנים אינה נחשבת שחיטה אלא הריגה.

רבא אמר, שרבי שמעון חולק בקבלה בכלי חול. וצריך להוסיף במשנה ולשנות וכן המקבל בכלי חול בפנים והעלה בחוץ פטור. מפני שבפנים אם הדם לא התקבל בכלי הוא כמו שנשפך, ואם עלה ירד¹⁷⁵⁴. המקבל בכלי חול בחוץ והעלה בחוץ חייב. ורבי שמעון אומר שכל שחייבים עליו בחוץ

רבא אמר שר"ש חולק בקבלה

1751 והמשנה היא כרבי יהודה שאמר לעיל (דף פד) פרט לנשחטה בלילה. רש"י.

1752 תוס' שואלים מה ההבדל בין שחט בחוץ בלילה והעלה בחוץ שחייב. לבין משלמים ששחטם בחוץ קודם פתיחת דלתות ההיכל שפטור. וי"ל שלילה אין מחוסר זמן אבל שם הוא מחוסר מעשה. ויש לומר לר"ש ששוחט עוף בפנים כמו שהרגו ואם עלה ירד אפי' לר"ש, אע"ג שאינו מטמא בגדים בבית הבליעה. שאין שום שחיטה שטמא בגדים בבית הבליעה, אפילו טרפה או נרבע. תוס'.

1753 שהרי הוא אומר שבפנים אם עלתה לא תרד כמו שא' (בדף פ"ד) ר"ש אומר עולה אין לי אלא עולה כשירה מניין לרבות שנשחטה בלילה כו'. רש"י

1754 כרבי יהודה שאו' אין דין של אם עלו לא ירדו אלא בלן ויוצא ונשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקיבלו פסולין את דמו, בפסולין שראוים לעבודת צבור. כמו שמפ' לעיל (שם דף פד). רש"י.

חייבים על כיוצא בו בפנים והעלו בחוץ¹⁷⁵⁵, חוץ מן השוחט עוף בפנים והעלו בחוץ.

אבנה דשמואל שנה שר"ש מחייב מולק בחוץ ומעלה בחוץ ואחרי שאביו של שמואל בר רב יצחק¹⁷⁵⁶ שנה ברייתא שאומרת שהמולק עוף בפנים

והעלו בחוץ חייב. מלק בחוץ והעלה בחוץ פטור. ורבי שמעון מחייב. שרבי שמעון חולק על דברי התנא של משנתנו ברישא ומחייב את המולק בחוץ ומעלה בחוץ. מסתבר לומר שדברי רבי שמעון במשנה נאמרו על דברי התנא קמא ברישא. ויש לשנות בדברי רבי שמעון במשנה, כל שחייבין עליו בפנים, כגון המולק בפנים והעלה בחוץ, חייבין עליו בחוץ, המולק עוף בחוץ ומעלה בחוץ חייב¹⁷⁵⁷.

1755 שהרי לדברי ר"ש בפנים אם עלתה לא תרד ואפי' נשפך דמה. רש"י.

1756 בשיטמ"ק מחק את המילים בר רב יצחק.

1757 מה ששנינו בסיפא חוץ מן השוחט בפנים ומעלה בחוץ הוא על הדיוק שאפשר לדייק מדברי ר"ש הא כל שאין חייבין עליו בפנים והעלה בחוץ, כגון קדשים פסולים שלא היה פסולם בקדש, כגון הרובע והנרבע כו' אין חייבין עליהם אם שחטם בחוץ והעלם בחוץ. אינו חייב על השחיטה שלא קוראים בו "ואל פתח אהל מועד לא הביאו". ומניין נחייב על העלאתם הרי לא קוראים בו "ואל פתח אהל מועד לא יביאנו". רש"י.